

Nr. 1

UUS RAAMAT

KIRJASTUS-OSAHING „KULTUURKOONDIS“

ARA PT-3617

UUS RAAMAT

N° 1

KIRJASTUS-OSAÜHING „KULTUURKOONDIS” · TALLINN

1940

21-3

Käesolevaga saadab Kirjastus-osaühing „Kultuurkoondis” raamatusõprade kätte oma uudisteoste tutvustaja, et pakkuda andmeid ja ülevaadet kirjastuse väljaandel ilmunud uudisteoste kohta.

Tänavusest aastast alates ilmub meie uudisteoste tutvustaja pidevalt igal aastal, andes nii täieliku ülevaate aasta jooksul ilmunud uudisteostest kui ka varem ilmunud raamatute nimestiku.

„Uus Raamat” 1. puhul lubatagu esile tõsta neid põhimõtteid ja püüdeid, mis K.-o.-ü. „Kultuurkoondis” enesele on seadnud oma kirjastuslikus tegevuses.

Kõigepealt püüab K.-o.-ü. „Kultuurkoondis” kirjastada ainult häid ja kõrgeväärtuslikke raamatuid. Et seda sihti on pidevalt silmas peetud, tõestab juba see, et ükski K.-o.-ü. „Kultuurkoondise” väljaandel ilmunud raamat ei ole jäänud soovitamata Haridusministeeriumi raamatukogude komisjoni poolt.

Sisulise väärtuse kõrval on K.-o.-ü. „Kultuurkoondis” erilist rõhku pannud aga ka raamatu välimusele. Meie väljaandel ilmuvate raamatute trükitehniline ja kunstiline kujundamine on usaldatud vilunud asjatundjate hoolde. Raamatute jaoks on K.-o.-ü. „Kultuurkoondis” hakanud kasutama paberit, mida seni kasutati vaid harukordadel üksikute luksusteoste puhul. Peale selle on K.-o.-ü. „Kultuurkoondis” pioneerina võtnud raamatute juures kasutamisele erilised luksus-paberi-sordid, mida seni meie raamatute trükkimiseks üldse ei kasutatud (näiteks ribitud trükipaber).

6 13214494

Eriti väärib esiletõstmist aga K.-o.-ü. „Kultuurkoondise“ raamatute köide. Seni tarvitusel olnud standardköidete kõrvale seab K.-o.-ü. „Kultuurkoondis“ oma kunstipäraseid iluköited, pakkudes neid ümmarguselt sama hinnaga, mis maksid seni-
sedki köited.

K.-o.-ü. „Kultuurkoondis“ loodab, et ta oma püüetega on asunud teostama kõigi raamatusõprade ühiseid soove ja suudab ära teenida nende kõikide rabulolu.

Kirjastus-osaühing „Kultuurkoondis“

A. Flukirjandus.

HENRIK VISNAPUU

Kaks algust

Valikogugu luuletusi 1909—1939.

Luuletaja värvilise portreega E. Ole'lt ja illustratsioonidega
A. Johani'lt.

XXXII + 326 lehekülge.

Hind: köites kr. 9.60, poolnabkköites kr. 12.-.

... Henrik Visnapuu on meie kirjanduses kahtlemata juba oma debüteerimis-aegadest peale olnud üks omapärasemaid nähtusi ... Eks vaheldu tema teel erakordselt õrnad ja helisevad lürismi-briisid julgete aktiivsuse-tormipuhangute ja siseheitluste valus-kibedate iilidega. Eks ole ta jäädvustanud subjektiivsete elamuste väga intiimseid nüansse ja osanud ometi haarata sõnadesse ka üllatavalt hästi oma maa ja rahva hinge. Temas on unelevat külatrubaduuri, eksalteeritud võitluslaulikut ning peale kõige muu kirglikku elumõtteotsijat ja irrealiteedi saladustesse püüdlejat.

... Juba „Amores'te” laulud näitasid, et siin on tegemist luuletajaga, kes laseb oma tunde- ja mõttevirendusi juhtida meloodiast. Ja tänapäevalgi võime ütelda, et Visnapuu luule millegagi võrdlematu omapära seisneb peamiselt tema laulvuses, tema võrratus viisirikkuses.

... Juba algusest peale ta on anduvalt tähelepanu pühendanud oma värsside vormilisele küljele ning ei ole liialdus siinkohal rõhutada, et eesti värsitehnika arenmises on temal novaatorlik tähendus.

... Eesti luuletajateperes Henrik Visnapuu jääb isiksuseks, ... kelle andam meie värsikultuurile on vägagi tähenduslik.

Erna Tilleman raamatu eessõnas.

PEDRO KRUSTEN

Kalle Jaanuse kättemaks

Romaan.

Kaas P. Luhtein'ilt.

264 lehekülge.

Hind: brošeeritult kr. 3.60, köttes kr. 5.-.

... Pedro Krusteni kirjanikunimi ... on meil avalikkuse orbiiti ilmunud kuidagi vaikselt. Ta lihtsalt on seal juba mõnd aega ning nõuab täit tähelepanu, kuigi ta ei kannu komeedi uhkeldavat saba ega paku oma tasasevõitu paistega erilisi programmilisi tõesusi.

... Linnastunud köstitutar Aino kõigub kahe mehe vahel ja saab ühes nendega õnnetuks seepärast, et ta ei talu, kui kellelegi neist sünnib ülekohtu. Ta pöördub ära ülekohtusest ja tahab „tasuda“ kannatajale, see on ta naiselik loogika. Ent see loogika ... viib Aino ka kummalise kättemaksu- ja saatuse-ebausuni, mis valitseb teose lõpposas. Aino arvab, et peab kas vangi minema ta mees või surema ta laps — sest üks teine mees istub tema süü pärast vangis.

... „Kalle Jaanuse kättemaks“ äratav lugemisel peagu niisama palju mõtteid oma stiiliga kui sisundiga. Pedro Krustenil nimelt on oma stiil, oma lausatoon ja sõnasead, mis valitseb esimesest lausest viimseni ja moodustabki teose mõjus õige olulise komponendi ... Parimini oleme üllatatud seal, kus see rahulikult valitud stiil nagu iseenesest toodab teravaid humoristlikke efekte, ilma et autor nendega liialdaks või poseeriks.

... Igal juhul aga on kirjandusnautijal hea meel sellest raamatust ja ta autorist. Säärase teadlikkusega töötades ei tehta tühja.

Harald Paukson: „Kunst ja Kirjandus“ nr. 49, 1939.

AUGUST MÄLK

Kivid tules

Romaan.

Kaas P. Luhtein'ilt.

304 lehekülge.

Hind: brošeeritult kr. 4.20, köttes kr. 5.70.

Kui A. Mälk paari aasta eest temale omase saarlase-avameelsusega ütles, et kavatseb minna põlevkivi-kaevandusse, vaadata sealset tööd ning elu ja kirjutada sellest romaani, siis tõusis ajakirjanduses ja kirjanike peres pilkeline naerulagin. Niisugune ainesele lähene-mise viis oli meil veel liiga uudne ... Nüüd on selle tulemused romaani näol meie käes ja me võime seda hinnata.

... Mälk on annud meie kaevurite elust miljöö-ro-maani, mis ei jää oma värvikuse, elavuse ja tegelaste karakteriseerimise poolest taha tema ranna-romaani-dest ... Tema kujukast keelest ja lihtsasõnalisest elu-filosoofiast võiks näiteid tuua igalt leheküljelt.

... Üldiselt: Mälk kirjutab head proosat ja mõistab inimest kujutada.

Eduard Hubel: „Varamu“ III.

AUGUST MÄLK

RICHARD ROHT

Kuldsed päevad

Romaan.

Kaas P. Luhtein'ilt.

308 lehekülge.

Hind: brošeeritult kr. 4.40. köites kr. 5.90.

... „Kuldsed päevad“ on taas „hümnid Paanile“, mil-
listes kirjanik laulab päikesest, metsadest, põldudest,
järvedest ja jõgedest, maast kui suurest muinasmaast
ning maanteede salapärasest võlust.

... Roht ei maali loodust ähmaseis kontuures, tema
loodus on „asustatud“ viimse detailini, on hingestatud
elav organism, millega kirjanik oskab kõnelda. Pisi-
tähelepanekud on siin paiguti otse liigutavad. Jälgigem
näit. lõokest, kes „istub mullakünkal ja haigutab, krat-
sib oma kukalt ja proovib oma unist häält“, või teisel
rukkipooldu, kus „tuul tuleb kaugustest ja hõljutab leiba,
mis on veel luule...“, või stseeni, kus peategelane peab
pidu üksiku vilkuva taevatähega...

... Kompositsioonilt on „Kuldsed päevad“ õnnestunu-
maid Rohu loomingus. Tegelased ja sündmustik antud
taustal on sulatatud orgaaniliseks üksuseks.

Mall Jürma: „Uus Eesti“ nr. 337, 1939.

... Roht ei näe mitte üksi loodust, vaid ka inimesi —
ja hoopis teravama pilguga kui oma noorpõlve-teoseis.
... Uhesõnaga — Roht on jälle kord otseselt avaldamas
oma pakitsevat credo't, ja ta on seejuures vormis. Sest
tal on midagi ütelda. Ta näitab ning kiidab teed linna
kurnavast rähklusest igaveste jõuallikate rüvetamatu
puhtuse juure. Suvitamist, järvi, jõgesid ja laasi on ta
küll kiitnud alati... Kuid seda ei ole ta veel teinud
säärase vaba subjektiivsusega, s.t. sügavusega. On ju
tõsi, et „Kuldsed päevad“ ei tahagi olla mingi läbikavat-
setud ning komponeeritud testament... kuid ühte,
mida nõudkem taga kõiges „heas kirjanduses“, annab
see romaan kahtlemata: intensiivistatud tunne-
tust elust. See on vaimustatud ja läbini soe raamat.
Ja oma õpetusi ei kalla ta mitte aina hümnidesse, vaid
esitab neid ka ehtsas kunstilises kehastuses.

Harald Paukson: „Kunst ja Kirjandus“ nr. 48, 1939.

HENRIK VISNAPUU

Maa vabaduse eest

Massimäng.

57 lehekülge.

Hind: kr. 1.25.

... Oma vabaõhuetenduste jaoks kirjutatud teostega on H. Visnapuu hästi märki tabanud, seda nii vormilt kui sisult. Igatahes ei ole vabaõhuetenduste algupärandeid meil olnud sobilikumaid kui Visnapuu „Otepää all“ ja „Maa vabaduse eest“. Artur Adson: „Varamu“ III.

JUHAN JAİK

Tolmukull

Lastejutud.

Kaas ja illustratsioonid Axel Roosma'lt.

84 lehekülge teksti, 14 lehekülge pilte.

Hind: köites kr. 2.40.

Juhan Jaik on lastekirjanduse alal tuntud nimi. Selles raamatus esitatud lood ja laulud on kõigiti noorte lugejate maitsekohased ning jutustatud Jaigile omase volavusega. Raamat on illustreeritud kunstnik Axel Roosma piltidega, mis valmistavad rõõmu igale noorele särasilmale.

AUGUST GAILIT

Kogutud novellid

Neljas köites.

Kaas P. Luhtein'ilt.

Illustratsioonid A. Bach'ilt.

Iga köide ca 275 lehekülge.

Hind: ettetellimisel kr. 14.50.

Sellest tuleb tasuda tellimise andmisel kr. 2.50 ja iga köite saamisel kr. 3.-.

Gailit on omalt vaimulaadilt romantik, kelle fantaasia ei näi tundvat piire . . . Kui tunnustati, et Gailit on meie paremaid följetoniste, siis nüüd ollakse sunnit tunnistama, et Gailit on ka meie paremaid novelliste.

Henrik Visnapuu: „Looming“ V.

Gailiti ainetevald on väga laia ulatusega ja mitmekesine, ta tegelased on pärit väga mitmesuguseist aegadest ja liiguvad väga mitmesuguseis maailmaosades . . . Gailit võtab inimese nagu luubi alla, et leida ja näidata seda põhitungipisilast, mis autori arvates juhib kõiki selle inimese tegusid ja üritusi . . . Kokkuvõttes võib Gailiti kohta . . . lausuda, et ta on üks neid väheseid eesti kirjanikke, kes omab loovat fantaasiat sel määral, et huvitada praegusaja arenenud maitsega lugejat.

Jaak Kärner: „Looming“ VI.

Meie kirjanduse üldiselt natuke ühetoonilises ning kahvatus maastikus on Gailiti toodang eksootiliselt värvikamaks laiguks . . . Reaalilma aineid läbisegi pildudes, tõsiasjadega žongleerides, neid oma fantastilise maailma ehituskividena kasutades mõjub Gailit ainulaadilisena ja võrratuna — kuningana oma eririigis . . . Tõsiasju ja tõsi-ilma lähtekohaks võttes ja fantastilistesse liialdustesse ning veidrusesse siirdudes ei tarvitse Gailitil inimhinge keerukaid salateid jälgides ühegi käänaku eest tagasi kohkuda: ta võib minna ja peabki minema viimsete konsekventsideni. Sellepärast ongi tema novellide reaalsuse ja fantastika rajamaal toimuvate sündmustikude tegelased nii värsked ja huvitavad: neis on enam tõepärasust kui harilikes puht-tõepärasest inimestes.

Marta Sillaots: „Eesti Kirjandus“ XXII.

RICHARD ROHT

Kodutalu

(Talulapsed II)

Romaan.

Kaas P. Luhtein'ilt.

360 lehekülge.

Hind: brošeeritult kr. 4.50, köites kr. 5.90.

„Kodutalus“ jätkatakse ühe talu elanike saatuse jälgimist, mida alati romaanis „Talulapsed“. Selles teoses ei tehta propagandat „töövehkimiseks“ ja haljale oksale jõudmiseks, nagu meie taluelu käsitavais romaanides sageli sünnib. Töö enesest muutub siin väärtuseks, elusihiks ja -mõtteks. See on rohkem psühholoogiline kui ühiskondlik romaan. Tema tegelaste arenemisest ja hingelistest elamustest — väliste sündmuste surve — kujuneb teose lõplik vorm. Kirjaniku kirjeldused on vabad tendentsist. Linna ei kujutata siin põrguna ega taluelu paradiisina. Ent kuigi linnaelu mõneski suhtes on palju mugavam ja toredam kui maaelu, ei saa ega võigi kõik haritud talulapsed asuda linnadesse. Olude nõudel peab haritlane ka maal oskama omale luua kodu, ka kodutalus tundma end rahuldatuna. Paljud vanad eelarvamused ja vaated segavad teda, teevad selle läbiviimise mõnikord isegi raskeks ja okkaliseks, aga ometi peab seda püüdma, kui ei taheta linnades olla alaväärilisemas seisukorras.

Vana talu luule, ta saladuslik võlu, ta tööd ja traditsioonid on kirjanikule „Kodutalus“ peale kõige muu inspireerinud mõnegi ilusa lehekülje meie talude oludest üldse. Ja talulaste saatuse kujunemisest on antud südamlik, kaasakiskuv pilt.

B. Kunst ja arhitektuur.

20 aastat ehitamist Eestis

Pilte Eesti nägusamaist ehitustest.

182 suurt lehekülge luksuslikul kriitpaberil, 271 pilti.

Hind: brošeeritult kr. 7.50, köites kr. 12.-.

Teos „20 aastat ehitamist Eestis“ sisaldab 271 pilti meie parematest ehitustest, pisikese eessõna teedeminister N. Viitakilt ning saatesõna kunstiarvustaja Hanno Kompuselt. Sellest teosest peaks olema kõigil heameel. Me teame küll, et oleme omariikluse ajal küllalt jõudu kulutanud ehitamisele, aga see teos annab meile ülevaate kuidas oleme ehitanud ja kuidas peaksime toimima edaspidi, et meie ehituskunst areneks otstarbekohasuse ja väarikuse suunas. Rasmus Kangro-Pool: „Varamu“ II.

Kunstiraamatute seeria

Luksuslik kunstimonograafiade sari rohkete reproduktsioonidega kunstnike töödest asjakohaseis trükitehnikates.

Seni ilmunud:

A. Waga: ALEKSANDER UURITS *Hind kr. 3.80.*

ANTS LAIKMAA *Hind kr. 4.40.*

R. Kangro-Pool: EDUARD VIIRALT *Hind kr. 3.80.*

KRISTJAN RAUD *Hind kr. 3.80.*

Ilmumas:

R. Paris: ADO WABBE

VOLDEMAR MELLIK

Kogu seeria tellimisbind: korraga makstes kr. 17.50, osade viisi makstes kr. 18.-. Sellest tuleb tasuda tellimise andmisel kr. 3.- ja iga raamatu kättesaamisel kr. 2.50.

CARL SARAP

Vana Narva

Luksuslik pilditeos.

92 suurt lehekülge.

Hind: brošeeritult kr. 6.40, köites kr. 8.25.

... Raamatu pildisari sisaldab 70 fotot, millest paljud ulatuvad peaaegu üle terve lehekülje ... Enamik neist ülesvõtteist on üllatavalt hästi õnnestunud ja mõjuvad oma tabavas valguse- ja varjudekäsitluses otse kunstiteostena ... Mõningate vaadete puhul ... ei tahaks enam hästi uskuda, et meie Narva on nii ilus.

Hugo Viires: „Eesti Kirjandus“ XXXIII.

Juba ammu andis end tunda sellise väljaande puudus, nagu seda on äsjailmunud „Vana Narva“. Suurepärane piltide seeria annab linna tähtsamaist vaatamisväärsustest eeskujuliku ülevaate.

... Käesolev pilditeos viib nii oma kui ka võõra intensiivsemale Narva vaatlemisele, mida võimaldavad moodsad foto ja trükikunsti vahendid.

... Teos on selles osas tippsaavutiseks ja jääks ainult soovida, et ka teised Eesti vaatamisväärsused leiaksid samasugust tähelepanu ja avaldamist.

Armin Tuulse: „Postimees“ nr. 257, 1939.

Sarapi fotode kohta üldiselt tuleks tähele panna, et nad täiesti asjakohaselt keelduvad kahtlase väärtusega, kuigi üksvahe moes olnud nn. „kunstfotograafia“ edvistavatest ambitsioonidest. Nende hoiak on asjalik, nad taotleavad dokumentaalsust, s. o. nad pakuvad seda, mida fotograafia on suuteline pakkuma täpsemalt ja usaldatavamalt kui ükski teine kujutamiseviis.

... Piltidest saadud muljeid süvendab Narva linnaarhivaari Arnold Soomi napp ja seetõttu ülevaatlik ajalooline sissejuhatus, mis inglise, saksa ja rootsi keele tõlgituna, nagu piltide allkirjadki, arvestab raamatu levimist ka välismaile. Seda peaks soodustama kogu väljaande trükitehnilinegi teostus, mis rahuldab ka nõudlikemat maitset oma tekstilao noblessiga, mille eest vastutab O.-Ü. „Hansa“ trükikoda, ja R. Tohver & Ko. sügavtrükis pilditahvlite puhtuse ja tooniküllasusega.

HaKo: „Varamu“ II.

OSKAR LOORITS

Endis-eesti elu-olu

I

Lugemispalu kaluri ja meremehe elust.

336 lehekülge.

Hind: brošeeritult kr. 4.60.

„Endis-eesti elu-olu“ ... on mõeldud niihästi sõnaliste näidete kogumiks kui ka sisulisi ülevaateid võimaldavaks käsiraamatuks.

... Kõige täpsemad kirjeldused kalapüügitehnikast ... vahelduvad kõige ballaadlikumate ning fantastilisemate muistenditega ja mütoloogiliste pärimustega, lisaks veel vastava-aineliste rahvalauludega.

... Üldiselt on ümberjutustuste kvaliteet õige mitmesugune; nooremail, koolitatud materjalikogujail igitahes parem kui Hurda-aegseil. Ometi on ka Hurda kogudest pärit rida ilusaid murdelisi ning üsna täpseid ülestähendusi, milline liik annabki sellele kõitele ta peamise etnograafilise kui ka kunstilise väärtuse. Eriti uuemais murdelisis tekstides vist pole põhjust kahelda keele ehtsuses. Ja kuigi on isegi raske üksikasjuni taibata mõne kihnlasest meremehe tihedat juttu või saarlaste üksikuid väljendeid, siis just sääraseid kohalikust atmosfäärist „nõretavad“ ning kunstiliselt ökonoomsed lood-lookesed tohiks olla maiuspaladeks kirjanduse- ja keelehuvilistele. Õieti veel enam: see raamat pakub palju materjali ning õpetust just stilistile, sõnastuskunstist huvitatule. Mõned lihtsad jutustajad on valmis saanud tervete novellettide sõnastamisega. ... Kõite sisu kultuuriajaloolisist rikkusist, milles peegeldub detailideni endiste eestlaste tegevust ja toimimist Peipsil kui ka Gotlandi ja Rootsi rannas, Soomes kui ka Sõrves, pole siinkohal ruumi refereerida. Vahest tähtsam on märkida, et oma kirevusest hoolimata see teos suudab eneses luua ka üsna tuntava üldatmosfääri. See on rahva enese endine vaim.

Harald Paukson: „Varamu“ II.

HELLA KURRIK

Eesti rahvarõivad

Luksuslik pilditeos.

300 suurt lehekülge, ligi 1200 joonist tekstis ja tahvlitel, erilisana
5 poognat muustrilehti.

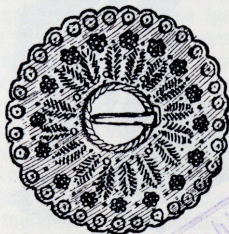
Hind: brošeeritult kr. 9.-, kriitpaberil kr. 12.-.

Kui suuremal kultuurrahval on laialdane kirjandus piisimategi erialade kohta, tuleb väikerahval isegi olulisimas hädavajalikuga piirduda. Siis peab üks teos . . . tegema tiheduses tasa selle, mis mahus jääb puudu. Meil on teoseid mis neid vastandlikke nõudeid rahuldada suudavad.

Üks niisuguseid on „Eesti rahvarõivad“, mille esimeseks sihiks on küll olla lüli kaasaegseis omajoonelise fassaadi taotlustes, kuid mis selle kõrval on määratud ka pedagoogiliseks ja teaduslikuks otstarbeks.

Väline soliidus esineb raamatus seesmise kaalukusega. . . . Senisele üsna kasinale rahvarõivaid käsitlevale erikirjandusele . . . on „Eesti rahvarõivad“ oluline lisandus. Et ta ka laiadele ringidele on olnud eluline, tõendab raamatu hea minek — esimene, 4000-line trükk on juba asendatud uuega. Käesolevat teost võib küll pidada rahvarõivaste elustamisaktsiooni tuumakaimaks saavutiseks.

August Sang: „Looming“ XVII.

R. PÕLDMÄE ja H. TAMPERE

Valimik eesti rahvatantse

162 lehekülge.

Hind: brošeeritult kr. 2.50.

Rahvatants on saanud meie noorsoole üldtuttavaks harrastusalaks, mille sobivuses pole enam kahtlusi. Kuid kõik seni kättesaadavaks tehtud materjalid on korduvalt ära kasutatud. Seejuures need pole veel kaugeltki esitanud meie rahvatantsu-ala täies ulatuses. Need asjaolud on sundinud mõtlema uue väljaande koostamisele. . . . Teoses on rahvatantsud esitatud sellisel kujul, nagu need on rahva käest üles kirjutatud. Täiesti teadlikult on hoidutud omapoolseist lisandest. Puudulikud üles tähendused on enamalt kõrvale jäetud, kui hakatud neid kunstlikult täiendada . . . Kui tantsuviisi jaoks leidub ka sõnu, siis on needki ära trükitud . . .

. . . Pikem ajalooline sissejuhatus on toodud selleks, et teha tantsuharrastajaid rohkem teadlikuks oma alast, samuti tahab see tuge pakkuda rahvalõbustusist ja -kombeist laiemalt huvitatud ringkondadele, näit. masšipidustuste korraldajaile, teatrilavastajaile, kursuste lektoreile, referentidele jne.

Raamatu eessõnast.

HERBERT TAMPERE

Vana Kannel

III

Kuusalu vanad rahvalaulud I.

400 suurt lehekülge, 16 kriittahvlit ja 1 kaart.

Hind: brošeeritult kr. 6.50, üleni linases köites kr. 9. -, poolnabkköites kr. 10. -.

Enam kui 50 a. eest alustas Dr. J. Hurt sarja „Vana Kannel”. Dr. Hurt kavatses eesti rahvalaulude täieliku väljaande trükki toimetada kihelkonniti. Ainelised takistused katkestasid selle ettevõtte, teatavasti ilmus ainult kaks köidet, Põlva ja Kolga-Jaani laulud.

Käesoleva aasta talvel ilmus Hurda algatatud traditsiooni jätkajana „Vana Kandle” III köide, mis sisaldab Kuusalu khk. laulude 1. osa.

... Raamatu trükitehniline välimus on kaunis. Laulu trükipildis on uuendusena paralleelvärsid viidud taandridadele, mis tahab hõlbustada laulu mõttekäigu jälgimist. Kahtlemata on „Vana Kannel” tähisteos meie folkloristlikus kirjanduses. Võrreldes soome rahvalaulude väljaandega „Suomen Kansan Vanhat Runot” on „Vanal Kandlel” mitmedki paremused: ülevaatlik sisesejuhatav osa, laulutüüpide register, liitlaulude üksikosade nimetamine ja saksakeelsed kokkuvõtted.

Erna Normann: „Looming” XVII.

Meie teaduslik kirjandus rikastub üha enam rahvuslike suurteostega, millede hulka võime kahtluseta lugeda ka käesoleva teose. „Vana Kandle” I seeria kavatsetakse välja anda seitsmes köites, igas laulud eri kihelkonnast ... mis annaks ülevaate meie laulurajoonidest ja ühtlasi läbilõike kogu eesti lauluvarast ...

... Lõpetatagu käesolevad read, selle suure algatuse esimest töövilja tutvustavad read sooviavaldusega, et asjaosalistel jätkuks selle suure töö lõpuleviimiseks jõudu ja võimalusi. Selle kõrval võivad ju ilmuda ka antoloogiad ja muulaadilisedki väljaanded, kuid meie rahvalaulude kogu repertuaari talletamiseks paistab käesolev kihelkonniti väljaandmise moodus tõepoolest sobivaim, sest see suudab meile anda rahvalaulust pildi elava elu taustal. See tõstab rahvalaulu meie teadvusse elava ja tervikliku organismina. Erna Tilleman: „Varamu” II.

AUGUST TRAKSMAA

Lühike Vabadussõja ajalugu

212 lehekülge teksti ühes 56 lehekülje piltide ja 1 kaardiga.

Hind: brošeeritult kr. 3.40, köttes kr. 4.90.

Tihe ja asjalik ülevaade meie vabadusvõitluse käigust ühes eel- ja järellugudega, kusjuures autor ei piirdu mitte ainult puhtsõjalise tegevuse kirjeldamisega selle tähtsamais etappides, vaid pühendab suurt tähelepanu ka kultuurilistele, majanduslikele ning muudele sise- ja välispoliitilistele eeldustele, mis meile võimaldasid nii ülekaaluka vaenlasega sõda pidada ja seda võidukale lõpule viia.

Raamat on pildimaterjaliga rikkalikult illustreeritud ja varustatud ülevaatliku sõjateatri kaardiga. Kirjutatud ladusas stiilis, ta on eriti kohaseks lugemisvaraks praegustel segastel aegadel, pakkudes igale lugejale uut kinnitust rahvuslikus eneseteadvuses. Iseäranis võib aga raamatu lugemist soovitada meie noorsoole, kes sealt võib ammendada usku kindla tahte ja ohvrimeele edukusse ka näiliselt kõige raskemas olukorras.

2. jalaväepolgu ajalugu

500 lehekülge teksti ühes hulga piltide ja kaartidega.

„2. jalaväepolgu ajalugu“ on aastatepikkuse pideva töö tulemus. Selleks on kasutatud väeosa päevikut, kirjavahetust, lahingutest osavõtnute kirjeldusi ja igasugust allikmaterjali määratusuurel hulgal. Seejuures on aga kogu sündmustikku ja üksikuid lahinguepisooide kirjeldades püütud olla objektiivne ning kõigesse kriitiliselt suhtuda — varjamata oma kaotusi ning suurendamata võituseid.

Aidu, Petseri, Vastseliina ja Marienhausen (Lätimaal) on need tähtsamad paigad, kus 2. jalaväepolk Vabadussõjas lõi oma suuremad lahingud. Palju hädasid ning inimlikke kannatusi tunti neil lahingupäevadel, aga ka suurt ning meeltülendavat vaimustust oli toorkord palju. Kõike seda on kirjeldatud „2. jalaväepolgu ajaloos“. Kuna 2. jalaväepolk on üks vanemaid Eesti väeosi (asut. juba 1917. a. süg.), siis ta loomisajajärku kirjeldavas osas on sündmustiku taustaks Vene revolutsioon, Saksa okupatsioonivägede Eestisse tulek, venelaste lahkumine ja Eesti vägede vägivaldne demobilisatsioon. Edasi näeme, kuidas (1918. a. sügisel) Saksa okupatsioonivägede lahkudes 2. jalaväepolgu ohvitserid ja meeskond uuesti kokku ruttavad, enestele relvi hangivad — varastades neid sakslaste vooridest — ja kuidas nad isegi E. R. Muuseumist leiavad ühe kuulipilduja, mis sinna Maailmasõja päevil deponeeritud. Kõik leiab kasutamist, olgu see nii väheväärtuslik kui tahes. Saabub üks hiiobisõnum teise järele — juba langeb Petseri, Võru, Räpina — kuid võitlus jätkub üha kasvava hooga. Üks kaotus järgneb teisele, siis taandumine, kuni jõuab 2. jalaväepolgul ta murdelahing — Aidu. Siitpeale haarab polk algatuse enda kätte ning hakkab omakorda peale suruma, ta viib tandrid kaugele Lätimaale, Marienburgi metsade ja rabasooide taha, pidades seal sangarlikku võitlust.

Raamatu lugemine on soovitatav nii vanadele, kel seejuures uuesti meenuvad kõik läbielatud seigad meie rahvusliku võitluse suurpäevilt, kui ka noortele, et nad õpiksid tundma oma isade kordasaadetud tegusid ning minevikku õieti hindama.

D. Öppe- ja käsiraamatud.

JAAN VAHTRA

Joonistamis-õpetus

Didaktilis-metoodiline käsiraamat.

269 lehekülge teksti, 11 kolmevärvilist tahvlit 28 joonisega, 41 joonistustahvlit 673 joonisega ja 81 joonistusnäidet 215 joonisega.

Hind: brošeeritult kr. 5.25, köites kr. 6.25.

Autor käsitleb ses teoses kõiki olulisi küsimusi ja alasid, mis joonistamis-õpetusega seoses: joonistamist, maalamist, joonestamist, voolimist ja graafikat, andes selgeid ja asjalikke juhatusi nende alade õpetamiseks nii üldhariduslikus koolis kui ka kutsekoolides. Silmas pidades kooliuuenduslikke liikumisi välismaadel on autor raamatusse sisse võtnud ka rea uudseid alasid nagu rediskiri, plakat, linoollõige, kartulitrükk, puulõige, ex libris jne., mis võimaldavad joonistamis-õpetust sisustada huvitavalt ja mitmekesiselt.

H. JÄNES, O. PARLO, J. REINET

Σesti keeleõpik algkoolidele

IV õppeaasta.

118 lehekülge.

Hind: köites kr. 1.40.

Õppekavade kohaselt on raamatus kursuse ulatuses ruumi leidnud peatükid lauseist ja kirjavahemärkidest (I), häälikuist (II) ja sõnaliikidest ning sõnade muutmise (III) ühes harjutuste ja ülesannetega kordamiseks (IV). Rohkete skeemide ja tabelite kõrval on selles raamatus, esmakordselt Eestis, keeleõpetuse elavamaks muutmiseks kasutatud ka pilte.

J. PARIJÕGI, G. REIAL, A. VAIGLA

Σetsi koolilugemik

V õppeaasta.

Hind: köites kr. 1.60.

J. PARIJÕGI, G. REIAL, A. VAIGLA

Σesti koolilugemik

VI õppeaasta.

Hind: köites kr. 1.60.

VILLEM ALTTOA

Ajaloo-lugemik

I

Saateainet algkooli V klassi ajaloo kursuse juurde.

VILLEM ALTTOA

Ajaloo-lugemik

II

Saateainet algkooli VI klassi ajaloo kursuse juurde.

ALEKSANDER KAELAS

Töökaitse ja sotsiaalkindlustus põllumajanduses

Seadused ja määrused ühes seletustega.

148 lehekülge.

Hind kr. 2. -.

See eraväljaanne töökaitse ja sotsiaalkindlustuse seadustest ja määrustest põllumajanduse kohta on varustatud asjatundliku seletusega 5. jsk. tööinspektori abi A. Kaelase poolt. Raamat annab ülevaate kõigist töölepingu ja töötingimuste, töövahenduse, tööõnnetuste vältimise, õnnetuskindlustuse ja järelvalve normidest ning on seega hädavajaliseks käsiraamatuks kõigile põllumajanduses tegutsejatele, nii tööandjatele kui töölistele.

KIRJASTUS-OSAÜHING „KULTUURKOONDIS“

Tallinn, Pärnu mnt. 10—14 · Telefon 412-13 · Posti jooksev arve nr. 785